

"Kuidas metsa hõikad, nii ta sulle vastu kajab"

Marvi Remmik, Liina Lepp, Äli Leijen
Tartu Ülikool

ELLU VIIB SIHTASUTUS
ARCHIMEDES

Miks doktoriõpet uurida?

Miks doktoriõpet uurida (1)?

Tabel 1. Doktoriõpe arvudes (allikas: Haridussilm.ee, 2015).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014/2015
Vastuvõetud kokku	472	538	574	515	392	387	361
Õppijaid kokku	2465	2653	2928	3051	3044	2982	2903
Lõpetanuid kokku	160	175	250	190	233	213	
Katkestanuid kokku	242	242	273	262	282	275	

Miks doktoriõpet uurida (2)?

„We know that the supervisor can make or break a PhD student“ (Lee, 2008, p. 267).

Miks doktoriõpet uurida? (3)

- Bologna ($4+2 \neq 3+2$)

- PhD kraadiga inimeste vajadus väljaspool ülikooli (Eesti teadus- ja arendustegevuse..., 2013).

Uurimuse eesmärgid

Uurimuse eesmärk on selgitada välja
haridusvaldkonnas doktoriõppe
katkestamisega ja õpingute venimisega
seonduvad tegurid

Uurimus 1

Valim: õpingud
katkestanud doktorandid
(N=14; haridusvaldkond)

Uurimus 2

Valim: doktorantide
juhendajad
(N=21; 15
haridusvaldkond ja 6
loodusteadused)

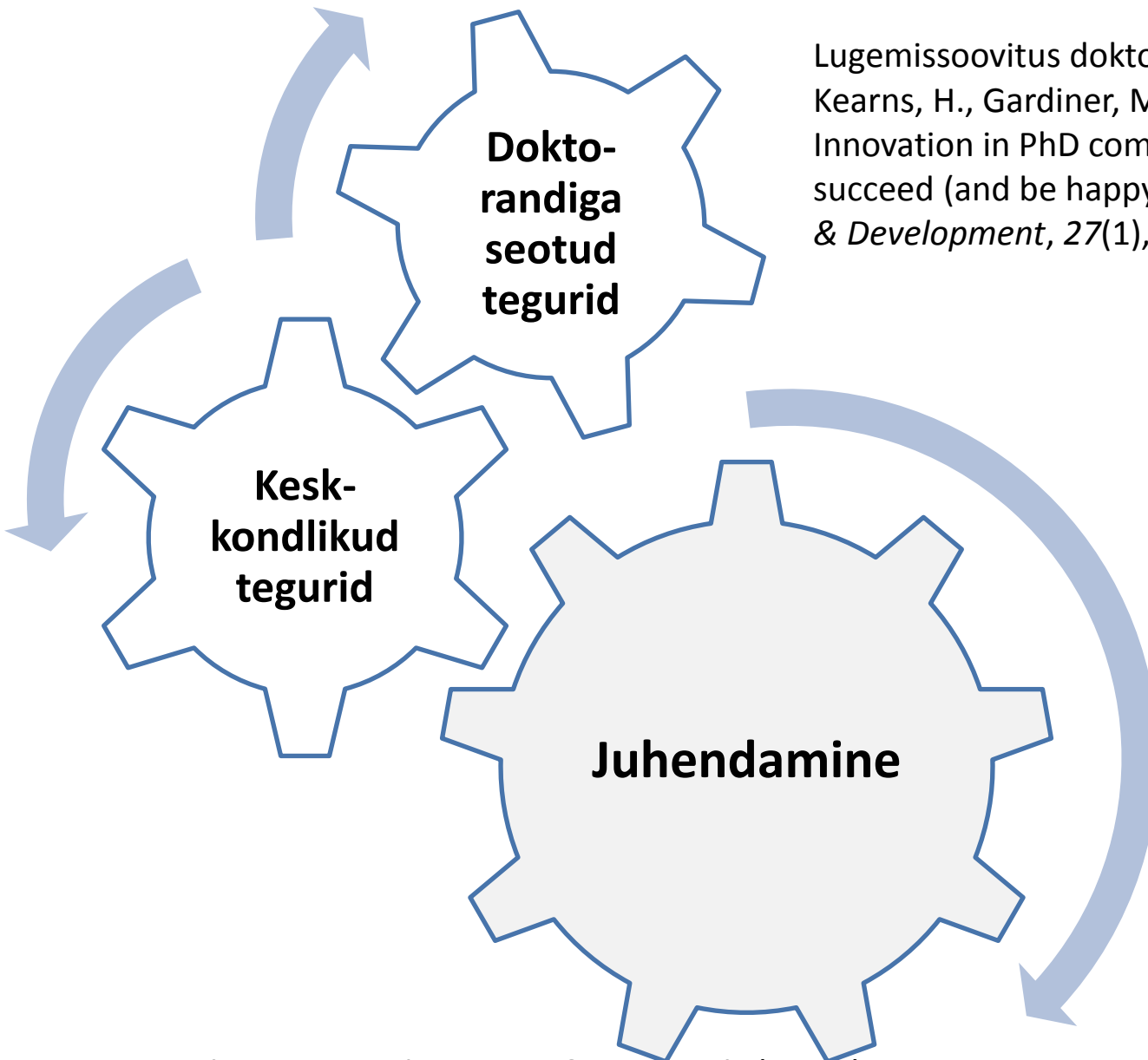

**Varasemad
uurimused**

Varasemad uurimused

Lugemissoovitus doktorantidele:
Kearns, H., Gardiner, M., & Marshall, K. (2008).
Innovation in PhD completion: The hardy shall
succeed (and be happy!). *Higher Education Research
& Development*, 27(1), 77-89.

Vt täpsemalt meta-analüüs Bair & Haworth (2004).

Doktorant kui „probleemide põhjus“

Juhendaja kui „*clutch starter*“

(Manathunga, 2005).

**Varasemad
uurimused**

**Meie doktoriõppe
tegelik elu?**

Õpingud
katkestanud
doktorantide
uurimuse
tulemused

Endised doktorandid katkestamist mõjutavatest teguritest

- Motivatsiooni puudus
- Ebapiisav materiaalne tugi
- Ainekursuste vähene seotus doktoritööga
- Doktorandi enda ebapiisavad teadmised ja oskused
- Struktuuriüksuse „järelevalve“ puudumine ja vähene toetus atesteerimistel
- Juhendaja napp huvi juhendamise vastu ja ebapiisav tagasiside doktorandi poolt tehtule

Motivatsiooni puudus

Mulle tundub, et võiks nagu doktoriõpingud võtta ette siis, kui on ikkagi mingi konkreetne huvi või mingi teema või mingi valdkond, mida siis tõesti kirega uurida, aga mul seda tegelikult ei olnud. /.../Ega see vist tegelikult lõpuks viiski mõtteni, miks ma üldse siin doktoriõppes olen ja miks ma sellega tegelen, kuna mulle tundub, et mul ikkagi puudub selline, või on seda väga vähesel määral, teadlase geeni (Birgit).

Ebapiisav materiaalne tugi

See on see peamine probleem, kui doktoriõpe ei seostu su igapäevategevusega üldse, et siis on väga raske kokku panna neid asju. /.../ Sest noh, kui sa käid täiskohaga tööl, sa pead ikkagi tegema 40 tundi tööd nädalas. Kui teed 40 tundi tööd nädalas, siis sa teist 40 tundi ei võta sealt õpingute jaoks. Isegi 2 tundi ei võta. Ka pikas perioodis mitte. Natukene, mõned nädalad võid teha niimoodi. /..../Peamine põhjus, et miks minul katkes oli see, et mul on ajaressurss piiratud ja ma ei suuda kahel kohal täie koormusega töötada (Andres).

Ainekursuste vähene seotud doktoritööga

Tulevad meelde mõned seminarid/.../istun seal laua taga ja mõtlen, mille pärast ma siin olen/.../Ma juba siis mõtlesin, et kus mul seda vaja läheb, mis ma selle asjaga peale hakkan. Ausalt öeldes, kuni tänase päevani ei ole ma veel näinud kohta, kus paljusid asju, mis seal räägiti ja mis seal tehti, ma ei ole veel aru saanud, kuhu mul seda vaja on läinud (Heli).

Doktorandi enda ebapiisavad teadmised ja oskused

- Metoodika

Alguses oli mingisugune kognitiivne värk, põhimõtteliselt oleksin ma pidanud istuma klassi nurgas nagu prussakas ja vahtima, mis lapsed teevad tunnis/.../ma üldse ei kujutanud ette, kuidas seda tehakse, kuidas ma pean seda tegema. Kas ma pean võtma kaamerad ja panema ülesse, kust ma selle raha võtan, et kaamerat osta. Absoluutselt mitte midagi ma ei saanud aru/.../ (Paul).

–erimeelsused juhendajaga

- Akadeemiline kirjutamine

Struktuuriüksuse „järelevalve“ puudumine ja vähene toetus atesteerimistel

Suhted juhendajaga😊

Juhendaja napp huvi juhendamise vastu ja ebapiisav tagasiside doktorandi poolt tehtule

Juhendaja loendas ette mulle suure joru, milliseid artikleid ma peaksin lugema selleks, et seda teemat, mis ma toleks hetkeks olin välja valinud, võiksin nagu edasi arendada. Mina lugesin neid artikleid ja mina aru ei saanud, kuidas nad ometi minu teemaga seostuvad/.../Tema põhiline juhendamine oli see: „Lugege, lugege, lugege!”(Paul).

Põhiline, mis tal öelda oli, ärge valguge laiali. Jumalaõige märkus./.../See oli õige, selle eest olen ma talle tänulik küll. Seda ta ütles, aga ta ei osanud öelda ka, et mis asi see on, mis siis peaks olema (Juta).

Doktorantide õpingute katkestamist mõjutanud tegurid

Kokkuvõte

